

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

Correcció política i qualitat informativa

Els assessors lingüístics tenim una missió: fer que els missatges que són responsabilitat dels que ens paguen siguin el màxim d'eficaços a l'hora de comunicar el que pretenen comunicar. Entenem, doncs, la llengua com un mitjà, no pas com un fi en ell mateix. I aconsellem modificar-la o la modifiquem quan creiem que fent-ho aconseguim que el que es volia dir arribi amb més claredat, agilitat i precisió a l'audiència. És per aquest motiu que si, en un text informatiu (i no pas poètic), topem amb el títol "La docència està esgotada", un cop assabentats del que pretenia dir, ens sentim impel·lits a intervenir-hi. La docència és una activitat, i l'esgotament no el sent l'activitat sinó qui la realitza: en aquest cas els docents. Concloem, doncs, que "Els docents estan esgotats" diu molt millor el que es volia dir. També sabem, però, que qui ho ha escrit ha arribat al títol confús havent descartat "els docents". Sabem, d'una banda, que en català -i altres llengües- el gènere no marcat, inclús, coincideix formalment amb el masculí i, d'una altra, que hi ha professionals de la informació que necessiten de tant en tant exhibir el seu rebuig a aquesta estructura lingüística encara que això els faci més confusos, feixucs i incoherents. Com a lingüistes, no podem ser equidistants: estem al servei de l'audiència -de desfer els nusos de la llengua que rep- i no pas de les vel·leïtats de qui redacta. Anteposem els milers o milions de receptors a l'únic emissor. Almenys quan s'informa. Com més subjectiu i d'opinió sigui el text, més sentit tindrà que respectem les decisions conscients de l'autor.

UN CONFLICTE INEVITABLE

La correcció política vol fer de l'ús de la llengua un instrument de transformació ideològica, i el lingüista d'un mitjà vetlla perquè se'n faci un ús competent i, si pot ser, excel·lent. La llengua, sobretot quan informa, no és de qui parla o escriu: és un saber compartit per emissors i receptors sense el qual és impossible comunicar-se. La correcció política rebutja part d'aquest saber, d'aquest punt de partida, i rebutjant-lo pot posar en risc la comunicació efectiva. Una llengua permet dir-ho i qüestionar-ho tot, però partint del que és i no pas del que algú o els que pensen com ell voldrien que fos. Una llengua evoluciona i canvia, però no de manera sobtada i unilateral, sinó a mesura que el món canvia i hi deixa la seva empremta. Hi ha, cada dia més, un conflicte entre la correcció política i la informació. I, en aquest conflicte, qui paga el sou

Si els immigrants són *persones estrangeres*, què són els turistes? PERE VIRGILI

a un assessor lingüístic hauria d'entendre per què el té i defensar la seva feina en lloc d'obligar-lo a exercir-la, com passa sovint a l'administració, sota el dictat de llibres d'estil que subordinen la qualitat informativa a la correcció política.

APARENTAR O COMUNICAR

Per què penetren tant aquests usos de la correcció política? Per què un alcalde en cinc minuts diu cinc cops "els veïns" i cinc cops "els veïns i veïnes"; cinc cops "a tots" i cinc cops "a tots i totes", mentre que el periodista que l'entrevista diu sempre "els veïns" i sempre "a tots"? Potser perquè el primer està pendent del què diran, de les aparences, de no "discriminar", i el segon es limita a intentar ser un bon comunicador. El clip de TV3 d'aquesta entrevista es titula "Urbanitzacions vulnerables" i ara resulta que la correcció política no vol que es digui *pobre*, *vell* o *vulnerable*, sinó *empobrit*, *envellit* o *vulnerabilitzat*. Rebutja els termes que descriuen la realitat objectiva -l'àmbit propi de la informació- i els substitueix per altres que la lliguen als presumptes processos que hi han portat: com si dir *pobre*, *vell* o *vulnerable* a algú el fes culpable de ser-ho i dir-li *empobrit*, *envellit* i *vulnerabilitzat* l'exculpés. I quan dic això sé el risc que corro

que alguns informadors interioritzin aquest forassenyat canvi: perquè la correcció política, per absurda que sigui ("El guanyador de la prova pateix tres diversitats funcionals"), per més que els experts i els directament afectats rebutgin el que dicta, si es percep com a "menys discriminadora" s'escampa com foc en rostoll entre els informadors menys dotats per al pensament crític.

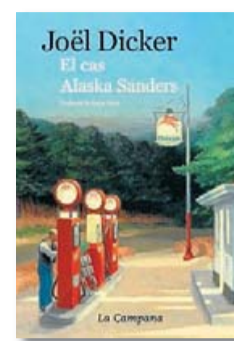
Si parlem d'una realitat, no podem censurar l'ús de la paraula que l'anomena i substituir-la per una altra que no vol dir allò: els *immigrants* passen a *migrants*, després a *migrats*, després a *persones migrades* i finalment són *persones estrangeres*, com els turistes. Així és impossible informar.

Caldria, doncs, que almenys els mitjans informatius plantessin cara a la pressió de la correcció política quan compromet la qualitat informativa. Amb el seu gran poder d'intimidació reputacional (de fer creure que desobeir-la et fa masclista, xenòfob, etc.) no farà més que avançar, en detriment de la bona informació, si esperem que cadascú aïlladament li pari els peus. Ja comença a ser hora que les direccions de les editorials i de les redaccions reflexionin a fons sobre el mal que pot fer, i li posin límits. ♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] El cas Alaska Sanders
JOËL DICKER
La Campana
588 pàgines i 23,90 € 1/4

[2] Francesca de Barcelona
LAIA PEREARNAU / Columna
464 pàgines i 21 € 3/6

[3] L'instant abans de l'impacte
GLÒRIA DE CASTRO / Periscopi
264 pàgines i 17,90 € 2/23

[4] El mag
COLM TÓIBÍN
Amsterdam
496 pàgines i 23,95 € 5/4

[5] Benvolguda
EMPAR MOLINER
Columna
232 pàgines i 20,90 € 10/19

NO-FICCIÓ

[1] El llibre del Paraulògic
JORDI PALOU I PAU VIDAL
Ara Llibres
240 pàgines i 15,90 € 1/3

[2] Cuina o barbàrie
MARIA NICOLAU
Ara Llibres
272 pàgines i 24,90 € 2/19

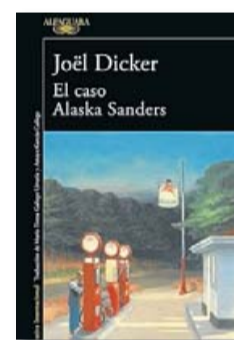
[3] Crims: llum a la foscor
CARLES PORTA
La Campana
336 pàgines i 19,90 € 9/15

[4] ¿Què ens fa humans?
SALVADOR MACIP
Arcàdia
172 pàgines i 18 € 6/6

[5] El gran llibre de la nutrició
ABEL MARINÉ / Comanegra
712 pàgines i 29,50 € 3/5

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] El caso Alaska Sanders
JOËL DICKER
Alfaguara
586 pàgines i 23,90 € 1/4

[2] ¿Y si lo probamos?
MEGAN MAXWELL
Esencia
400 pàgines i 16,90 € 2/4

[3] Todas esas cosas que te diré mañana
ELÍAS BENAVENT / Suma
440 pàgines i 18,90 € 3/10

[4] Aniquilación
MICHEL HOUELLEBECQ
Anagrama
608 pàgines i 24,90 € 5/5

[5] El camino del fuego
MARIA ORUÑA
Destino
400 pàgines i 20,90 € -/9

NO-FICCIÓ

[1] Cuaderno Blackie Books. Vol. 11
D. LÓPEZ VALLE / Blackie Books
88 pàgines i 12,90 € 1/6

[2] Agua y jabón
MARTA D. RIEZU
Anagrama
240 pàgines i 11,90 € 8/4

[3] Cuaderno Golden Blackie Books. Vol. 2
D. LÓPEZ VALLE / Blackie Books
88 pàgines i 12,90 € 6/6

[4] La burguesía catalana
MANEL PÉREZ
Península
288 pàgines i 18,90 € 5/7

[5] Cómo hacer que te pasen cosas buenas
MARIAN ROJAS / Espasa
232 pàgines i 19,90 € 3/206

Rànquing setmanal del Gremi d'Editors de Catalunya i LibriData
Posició setmana anterior / Setmanes en el merca